

**ROK U KOME JE POSLODAVAC SLEDBENIK DUŽAN DA PRIMENJUJE KOLEKTIVNI
UGOVOR U ČIJEM JE ZAKLJUČIVANJU UČESTVOVAO POSLODAVAC PRETHODNIK****Zakon o radu****član 3 stav 2 tačka 3) i član 150**

Sentenca:

Poslodavac sledbenik nije dužan da primenjuje kolektivni ugovor u čijem je zaključivanju učestvovao poslodavac prethodnik nakon isteka godinu dana od dana promene poslodavca, odnosno u toj situaciji ispunjeni su uslovi da organ ovlašćen zakonom kod poslodavca sledbenika uredi prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa Pravilnikom o radu, ako učesnici kolektivnog ugovora, odnosno poslodavac sledbenik i reprezentativni sindikat ne postignu saglasnost za zaključivanje novog kolektivnog ugovora u roku od 60 dana od dana započinjanja pregovora.

Obrazloženje:

"Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredbe člana 38. Pravilnika o radu Hipol a.d. - Odžaci od 21. januara 2008. godine i ocenu zakonitosti postupka donošenja osporenog Pravilnika. U inicijativi se navodi da je odredba člana 38. Pravilnika u suprotnosti sa odredbama čl. 196. i 197. Ustava, jer je primena osporenog Pravilnika počela retroaktivno, odnosno pre njegovog objavljivanja. Inicijator smatra da je osporeni Pravilnik nesaglasan i sa odredbama čl. 3. i 150. Zakona o radu, iz razloga što prethodno poslodavac nije zaključio Kolektivni ugovor sa reprezentativnim sindikatom, niti je otkazao Pojedinačni kolektivni ugovor u preduzeću od 8. marta 2004. godine, zaključen na neodređeno vreme, "na način predviđen samim Kolektivnim ugovorom".

U odgovoru donosioca akta navodi se da, saglasno odredbi člana 150. Zakona o radu, poslodavac sledbenik ima obavezu poštovanja opštih akata poslodavca prethodnika godinu dana od dana promene poslodavca, odnosno u konkretnom slučaju do 6. decembra 2007. godine. Ističe se da su pregovori za zaključenje novog Pojedinačnog kolektivnog ugovora započeti 18. januara 2007. godine, a kako nije došlo do saglasnosti, donet je osporeni Pravilnik da ne bi nastupila pravna praznina, s obzirom da je raniji Pojedinačni kolektivni ugovor prestao da obavezuje poslodavca. U odgovoru se ističe i da je osporeni Pravilnik donet 21. januara 2008. godine, ali da se primenjuje od 1. januara 2008. godine iz "naročito opravdanih razloga".

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da je Pravilnik o radu Hipol a.d. - Odžaci doneo Upravni odbor na sednici od 21. januara 2008. godine, s pozivom na odredbe člana 3. stav 2. tačka 3) Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) i člana 20. osnivačkog akta Hipol a.d. - Odžaci. Osporenom odredbom člana 38.

utvrđeno je da "ovaj pravilnik stupa na snagu 1. januara 2008. godine". Osporenim Pravilnikom uređuju se prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa zaposlenih kod poslodavca (član 1. stav 1).

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se zakoni i svi drugi opšti akti, objavljuju pre stupanja na snagu, kao i da zakoni i drugi opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja i mogu da stupe na snagu ranije samo ako za to postoje naročito opravdani razlozi, utvrđeni prilikom njihovog donošenja (član 196. st. 1. i 4); da zakoni i svi drugi opšti akti ne mogu imati povratno dejstvo, a da izuzetno, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno dejstvo, ako to nalaže opšti interes utvrđen pri donošenju zakona (član 197. st 1. i 2).

Imajući u vidu da osporeni akt nije objavljen pre stupanja na snagu, kako je to utvrđeno odredbom člana 196. Ustava, te da je Ustav neposredno utvrdio princip zabrane povratnog dejstva opšteg akta, osim ako su u pitanju pojedine odredbe zakona uz uslov da to nalaže opšti interes utvrđen pri donošenju zakona, a da je osporenim odredbom utvrđen početak primene Pravilnika pre datuma donošenja osporenog akta, to odredba člana 38. Pravilnika, po oceni Ustavnog suda, nije u saglasnosti sa Ustavom.

U pogledu navoda podnosioca da je osporeni Pravilnik nezakonit u formalno-pravnom smislu, u sprovedenom postupku i uvidom u dostavljenu dokumentaciju koja se odnosi na postupak donošenja osporenog Pravilnika utvrđeno je: da je Ugovor o prodaji društvenog kapitala Preduzeća AD Hemijska industrija "HIPOL" - Odžaci, u restruktuiranju, zaključen između Agencije za privatizaciju Republike Srbije i društva "Orka" d.o.o, Ljubljana 31. avgusta 2006. godine; da je poslodavac uputio inicijativu za početak pregovora za zaključenje kolektivnog ugovora reprezentativnim sindikatima 18. januara 2007. godine; da je 13. februara 2007. godine održan sastanak, na kome je dogovoren nastavak pregovora; da su poslednji pregovori održani 10. i 11. marta 2008. godine i da do momenta dostavljanja odgovora na inicijativu pregovori oko zaključenja kolektivnog ugovora kod poslodavca nisu završeni.

Odredbom člana 3. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je: da se kolektivnim ugovorom kod poslodavca, u skladu sa zakonom, uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa i međusobni odnosi učesnika kolektivnog ugovora (stav 1); da se pravilnikom o radu, odnosno ugovorom o radu, u skladu sa zakonom, uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa ako učesnici kolektivnog ugovora ne postignu saglasnost za zaključivanje kolektivnog ugovora u roku od 60 dana od dana započinjanja pregovora (stav 2. tačka 3). Odredbom člana 150. Zakona propisano je da pravilnik o radu donosi upravni odbor, a kod poslodavca kod koga nije obrazovan upravni odbor - direktor, odnosno lice koje vodi poslove u pravnom licu u skladu sa zakonom (stav 1); da je poslodavac sledbenik dužan da primenjuje opšti akt poslodavca prethodnika najmanje godinu dana od dana promene poslodavca, osim ako pre isteka tog roka istekne vreme na koje je zaključen kolektivni ugovor kod

poslodavca prethodnika, odnosno kod poslodavca sledbenika bude zaključen novi kolektivni ugovor (stav 2).

Polazeći od navedenih odredaba Zakona, Ustavni sud je ocenio da su, u konkretnom slučaju, bili ispunjeni zakonom propisani uslovi da se prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa urede osporenim Pravilnikom o radu, s obzirom da učesnici kolektivnog ugovora, odnosno poslodavac i reprezentativni sindikat nisu postigli saglasnost za zaključenje kolektivnog ugovora u roku od 60 dana od dana započinjanja pregovora. Na osnovu odredaba člana 150. Zakona, poslodavac sledbenik je bio dužan da primenjuje Pojedinačni kolektivni ugovor zaključen 8. marta 2004. godine najmanje godinu dana od dana zaključenja Ugovora o prodaji društvenog kapitala Preduzeća AD Hemijska industrija "HIPOL" - Odžaci, u restrukturiranju. Imajući u vidu da poslodavac sledbenik nije dužan da primenjuje kolektivni ugovor u čijem je zaključenju učestvovao poslodavac prethodnik nakon isteka godinu dana od dana promene poslodavca, te da je osporeni Pravilnik doneo organ ovlašćen zakonom i nakon isteka zakonom propisanog roka važenja Pojedinačnog kolektivnog ugovora, to postupak donošenja osporenog Pravilnika nije nesaglasan sa zakonom.

S obzirom na to da je u toku prethodnog postupka pravno stanje potpuno utvrđeno i da prikupljeni podaci pružaju pouzdan osnov za odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti osporenog Pravilnika, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 53. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu ("Službeni glasnik RS", broj 109/07), odlučio bez donošenja rešenja o pokretanju postupka.

Na osnovu izloženog i odredaba člana 45. tačka 1), člana 46. tačka 5) Zakona o Ustavnom sudu i člana 84. Poslovnika o radu Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", br. 24/08 i 27/08), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 168. stav 3. Ustava Republike Srbije, osporena odredba člana 38. Pravilnika navedenog u izreci, prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Ustavni sud, na osnovu člana 167. stav 1. tač. 1. i 3. Ustava Republike Srbije, na sednici održanoj 18. decembra 2008. godine, doneo je

ODLUKU

1. Utvrđuje se da odredba člana 38. Pravilnika o radu Hipol a.d. - Odžaci od 21. januara 2008. godine, nije u saglasnosti sa Ustavom.
2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje nezakonitosti postupka donošenja Pravilnika o radu Hipol a.d. - Odžaci od 21. januara 2008. godine."

(Odluka Ustavnog suda, IU broj 44/2008 od 18. decembra 2008. godine, objavljena u "Sl. glasniku RS", br. 9/2009 od 6. februara 2009. godine)